

DE JEFKESPEER¹

Danny Lamarcq

Zeldzame fruitsoorten van eigen bodem kunnen de laatste jaren op een toenevende belangstelling rekenen. Her en der worden de bomen weer aangeplant, in een poging om dit op een haartje na verdwenen stukje historisch erfgoed te bewaren. Eén van die zeldzame fruitsoorten is de Jefkespeer.

De Jefkespeer, beschreven als Beurré Chaboceau, is een bronskleurig, relatief klein peertje dat erg resistent is tegen schurft. Het is begin oktober rijp en de peer wordt als het ware van de boom gegeten, want je kan ze niet of nauwelijks bewaren. Het peertje was vrij populair in de streek rond Ninove en Halle, maar men vond ze ook in grotere delen van Zuid-Oost-Vlaanderen.

De oorsprong van de peer laat zich traceren zowel langs de wetenschappelijke als langs de populaire benaming en klimt op tot het einde van de 18de eeuw.

Zoals het kerngebied van het fruit laat vermoeden, moeten we gaan zoeken in het Ninoofse. In Ninove vinden we notaris Jean-François Chaboceau (1751-1829), die vóór de Franse Revolutie baljuw was in onder andere Zandbergen. Deze notaris verkocht, op last van de Ninoofse abdij, in 1795 huizen en gronden om de oorlogsschatting, opgelegd door het Franse bestuur, te betalen.

Een hartstochtelijk fruitliefhebber was toen abt Johannes Pameleire, die onder meer de Berglander introduceerde, een peer met grote opbrengst die in de 19de eeuw het Ninoofse veroverde. Pameleire was de laatste abt van de abdij. Voordien was hij respectievelijk onderpastoor en pastoor in Denderwindeke.

Het is in deze parochie dat we onze Jefkespeer moeten zoeken, want in de literatuur wordt telkens weer dezelfde fout gemaakt. Men verwijst als herkomst van de peer naar de 'Proosdij' van Denderwindeke, een vergissing, want deze was niet afhankelijk van de Ninoofse abdij maar wel van de abdij van Vicogne (départ. Somme).

Het is nochtans bij de abdij van Ninove, waar men gedurende zeshonderd jaar experimenteerde met het telen en veredelen van fruit, dat we de oorsprong van de Jefkespeer moeten zoeken.

Pameleire, die op de abdijtraditie kon terugvallen, leefde zijn passie voor de fruitteelt uit in zijn Denderwindeekse pastorie. Hij deed niet al het werk alleen, maar had een erg bedreven tuinman in dienst, Jozef 'Jefken' Thiebaut, eigenlijk nog een jonge kerel, in 1766 geboren te Oetingen. Niet de pastoor en latere abt werd in de volksmond geassocieerd met 'zijn' peer. Wel Jefken

Thiebaut. Of het met de populariteit van de peer te maken heeft, blijft een open vraag, maar de zoon van Jefken, Ludovicus August Thiebaut, schopte het tot burgemeester.

Notaris Chaboceau profiteerde van de ontmanteling van de abdij om zijn naam te geven aan Jefkespeer: Beurré Chaboceau. Chaboceau, ook actief in de Ninoofse rederijderskamer, overleed in de Bloei maand van 1829.

Voetnoten

1 Bronnen. Onder andere:

Robert de Decker Doucet de Tillier, A la recherche des origines des Chaboceau. In: *L'intermédiaire des généalogistes*, 26, nr. 151, 1971, pp. 27-30.

Rouwzang bij het graf van den heer Johan Frans Chaboceau (lijkrede uitgegeven door de Ninoofse Rederijderskamer Sint-Anna, 1829).

Informatie "uit een onbekend boek" (sic) ons doorgespeeld door Jos Van Slycken.

Hugo Van Wilder, *Tuinbouwblad* 1921.